

SZERETET

Havonként megjelenő társadalmi és vallási képes folyóirat, melyben mindenekelőtt a kisujszállási reformált egyház hiveihez, de más helyeken lakozó embertestvéreikhez is szól

TÖRÖK IMRE kisujszállási ref. lelkipásztor.

Csel. 20. 28. Viseljétek gondot magatokról és az egész nyájról, melyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett az Isten anyaszentegyházának legeltetésére.

Ap. csel. 20. 24 Semmivel nem gondolok, az én életem is nekem nem drága, csakhogy elvégezhessem örömmel az én futásomat, melyet vettem az Ur Jézustól.

Jézus Krisztus szavai: Máté 10. 40 A ki tégedet befogad, engem fogad bé; és a ki engem befogad, azt fogadja bé, a ki engemet elbocsátott.

III. évfolyam. 9-ik szám.

NOVEMBER hónapra.

1908. év.

Vidéken lakó hittestvéreinkhez, embertársainkhoz!

Két hónap mulva három esztendeje lesz, hogy mostani munkásságom helyén, Kisujszálláson, egy olyan kis ujságot kezdeményeztem, alapítottam „Szeretet“ címmel, melyet azóta folytonosan küldtünk Kisujszállás minden hajlékába, még lehetőleg ki a pusztára is, nyomtatván a lapot 2600 példányban havonként. Mi, szerkesztők ingyen dolgoztunk, a nyomdász is olcsón, csakhogy terjedjen a jó ebben a mai elég gonosz világban. Világosítottunk, tanítottunk, vigasztaltunk, sebeket kötöttünk, buzdítottunk mindenkit jóra, nemesre, egybe akartuk gyűjteni a mi itt lakozó hitsorsosainkat az Ur tornácában, melynél gyönyörösebb hely nincsen; és más felekezetek hiveit is tanítottuk arra, hogy adják meg Istennek, a mi Istené és a mi az emberé, az embernek.

Adományokból éltünk. Ki megnyit hozott, köszönettel fogadtuk. Kaptunk 25–40 koronát is a „Szeretet“

nagy fontosságát felfogni tudó egy-egy vagyonos embertől, kaptunk 20 meg 10 fillért is a szegényebektől. Kaptunk elismerést, hálát (Istené legyen a dicsőség!) — de megkaptuk azt is, hogy némely megkeményedett szívű kunpolgár, kit még az ó esztendő esöndes harangszava sem hoz el az Isten házába — ablakán vágta ki a minden házba beszálló, a szivekbe békopogató kis hirnököt, a »Szeretet«-et. Voltak s vannak, kik várva-várták s várva-várják, megőrizték, összegyűjtötték, beköttették, — voltak, kik lekicsinyelték, kikacagták, foszlányokra szétszaggatták. Az elsőt elfogadtuk úgy, mint Jézusunk a virágvasárnap virágokat, zöld ágakat, — az utóbbit úgy, mint Jézusunk a nagypénteki korbácsütéseket, arculveréseket. — S mentünk tovább utunkon. Lám a holdvilágot is hány eb megesaholja s az megy halvány arccal bár, tovább-tovább, magasztos égi utján.

A „Szeretet«-et egyelőre csak azoknak fogjuk küldeni, kik fenntartásához hacsak egy fillérrel is, hozzájárultak. 500 vagy 600 példány marad itt Kisujszálláson, a többi 2000 szét megy vidékre.

Most egy kísérletre szántuk el magunkat, bár tudjuk, sok akadály lesz. Azt is tudjuk, hogy mi az akadály, s nem fogjuk restelleni, ha dugába dől igyekezetünk. — Ki akarjuk terjeszteni a „Szeretet“-nek — bátran mondhatjuk: áldásait, vidékre, előbb csak a közelebbi környékre, aztán esetleg távolabbra is, ha kellünk. Ha nem kellünk, visszahuzódunk a régi mederbe ismét, mint a folyó víz, mely áradáskor széles mezőket akart megöntözni, megtermékenyíteni, de az ember gátat vetett neki. Jól tette-é: ki tudná megmondani. Egyházmegyénk és vármegyénk egyházaiba küldünk egy-egy köteg lapot, szeretettel kérve lelkésztársainkat, tanítótestvéreinket, egyháztanácsosokat, vezető embereket, minden jó embert, hogy segítsék elő a »Szeretet« ügyét. Ki helyzetéhez illő bármily csekély áldozattal hozzájárul a »Szeretet« fenntartásához, annak egész éven át küldjük a mi kis ujságunkat. — Jól megértse mindenki, nem üzletről van szó, mert a szerkesztő ingyen dolgozik; mert neki szent öröme, ha minél több szívhez szólhat a »Szeretet« szavaival.

Kérem, hogy az ujság példányokat az Isten iránt gerjedező indulatu hivekhez legyenek jók szétküldözni iskolás gyermekek által s buzdítani őket pártolására az önzetlen ügynek. A hivek meg küldjék tovább, beszéljék meg a dolgot egymás között s szeressék a »Szeretet«-et.

Mi egyszer úgy akartuk, hogy az egész hevesnagykunsági református egyházmegyeminden családjához küldjük e lapot. Istenem! mily gyönyörűsége lett volna 25 ezer családhoz szólani egyszerre. Évi 1200 forint kellett volna nyomdai költségekre egy

egész évre. 130 ezer ember, kik lakunk reformátusok Sastól Füredig, 1 krajcárjával is összerakta volna s milyen lelki élet fakadt volna e kezdeményezés nyomán az egész magyar ref. anyaszentegyházban is.

Erős a hitem, a reményem, hogy ezt egyszer még meg fogják tenni, mert meg kell tenni!

A kegyes adományokat kérem az én nevemre küldeni, szánva mindig 4 fillért külön, a nálunk divatos postai kézbesítési díjra is.

A hegyek megindulnak — mondja az Irás — megindulnak-é a szivek, figyelve várom, ki vagyok atyátokfia a Jézus Krisztusban

Török Imre

kisujszállási ref. lelkipásztor.

A „Szeretet“ további élete.

Egyedül maradtam, szerkesztőtársam, a nagymunkásságu lelkész — elesüggedt, elhagyott. Szerkesztő változás állott be, változás lesz a »Szeretet« további életében is, már akármeddig él is. Egy bizonyos, hogy október elején — úgy 9-ike, 10-ike táján — két nap alatt 70 koronányi összeg gyűlt össze; lesz most már nemcsak novemberi, hanem decemberi szám is. Ez volt a vágyam, hogy betölthessük legalább a harmadik évfolyam eszterdejét. Megadta az igazságos — jó Isten, a szeretet Atyja. De hát, hogy mint éldegélünk tovább: a jövő titka s boldog Isten dolga. Egy bizonyos, hogy a 2600 kinyomatott példányból csak 600 marad Kisujszálláson, mert csak azoknak küldjük, kik segítettek, ha csak egy fillérrel is; 2000 (kétezer)

pedig megyen vidékre. Elég baj, nem így terveztem. Ugy gondoltam, hogy minden ház lakóihoz szólok, míg itt ez egyházközségben élek, — nem úgy lett! Majd eljöhet még az idő, mikor úgy lesz! Most bizonyos okok nem engedik; azokról nem írok, sem nem szólok soha.

Tehát 600 példány marad, 2000 pedig szétrepül a hevesnagykunsági egyházmegye különböző tájaira, tán messzebb vidékekre is. Lehet — ha Istenről van a »Szeretet« ügye — el fog terjedni az egész magyar református anyaszentegyházban is. Lehet, hogy még Kisujszállás visszahódítja magának a »Szeretet«-et, s nem adja a vidéknek, hiszen én csak e városnak szeretnék írni s élni, ha lehet... Adja Isten! De — Krisztus mondá — ha valahol titeket nem fogadnak úgy, mint várnátok, rázzátok le lábaitok porát s menjetek. Így megy, ezért megy a »Szeretet« vidékre, messzibb földre.

Pedig-pedig, emlékezzetek vissza csak kedves olvasók! az első számokra, hogy szerettünk minden embert: azokból kitetszik. Mi vallásával együtt — akár zsidó volt, akár görög — szerettük az embert. Most is úgy vagyok — kedves Atyámfiai! e lapnak egyedül maradott szerkesztője, én, — s ezt tanácsul adom mindenkinek is: »Szeretnünk kell mindenkit tartozékaival együtt, vallásával, nemzetiiségével, a fejéhez köttetett gyarlóságaival együtt!« Ezért nem adtuk e kis lapnak sem azt a címet »Világosság«, sem azt, hogy: »Igazság«, ha-

nem ezt: »Szeretet«. Ebben a jegyben, ezzel a jelszóval munkálkodunk tovább; kérjük, segítsen, a ki segítségre képes, ki tud emberileg szeretni.

Mi mondani valóm van még!

Anyagi kérdéseket, socializmust, munkabért, cselédviszonyokat, hazadolgát, politikát — nem fogjuk pedzeni — nem a mi dolgunk, arra nem is vállalkoztunk. Irják ezeket bőven a napi lapok — jól-rosszul, mérgezőleg-nyugtatólag, attól függesztvén fel ítéletüket, melyiknek kik az előfizetői? mi írunk nem is cikkeket — jaj! azok a hasábos cikkek! — hanem kis egyszerű dolgokat röviden, tanulságos elbeszéléseket, imádságokat, predikációk rövid vázlatát, verseket — ez lesz egész programmunk — ezt a cikket még megbocsátják sok mindent megbocsátó olvasóink: máskor nem leszünk ilyen »hosszúk«.

A lap ezután mindig kész lesz elsejére. »Ha Isten velünk, ki ellenünk!«

T. I.

A z ö s z.

Jól megnézd ember a hullongó levelet, mert nagy kérdés, hogy látod-e még egyszer levelek hullását.

Még valamennyire zöldes a levél, jól megnézd ember, mert nem tudhatod, — meglátod-e még levelek zöldülését.

Jól megfigyeld, ember, a napok rövidülését, mert úgy rövidül életed is, minden lépéssel, minden lehelettel, minden szivveréssel közelebb vagy a fejfád faragásához.

A kik bár fizettek e lapra, de tévedésből nem kapták meg, szeretettel kérjük, hogy jelentkezzenek Török Imre lelkésznel. Azok pedig, kik kapni akarják ezután, járuljanak hozzá bármily csekély adománynyal a lap fentartásához s kapni fogják.

Hallod, hogy fuval az őszi szél, ugy fuvalhat rád a halál szele. . . . tán holnap, tán ma . . .

Nézd hogy hull a levél, ép az utadra, elébed esett, vagy ép a válladra. ott reszket a gallérod táján, vagy a nyakbéli keszkenődön . . . a füledhez igyekszik, szólni akar, érted-é, mit mond: Ember, én a lehullott levél, a te testvéred vagyok, mint te, olyan vagyok.

S ha mindez így van, pedig így van, mint a hogy fentebb mondjuk, — hogy az ember mai és tegnapi és hogy az ember a fűhöz hasonló, meg a hullandó levélhez: azt kérdezem, hogy is van az, hogy az ember büszkeségében fölemeli fejét a göncölszekérig, meg aztán gyűjti halomra a pénzt, mint az öreg Zsoltár mondja: »sok marhát rak össze — s nem tudja kié lesz végre . . .« Nevető örökösök osztoznak rajta, kik megrugdossák sirját is nénémasszonynak, meg bátyám uramnak, kiről kacagva mondják el, hogy olyan volt, mint a kövér sertés, csak a halálával használt.

Minek gyűjteni, — s egyháztól, szegényektől még a fillért is sajnálni — mikor olyan jól mondá egykor Patay István képviselő uram, hogy: »Sirba nem kell csizma!«

Ősz van . . . maiak és tegnapiak vagyunk . . . Egy reggel arra ébredünk fel, hogy szép fehér recés óriási szemfedő van borítva a sok lehullott, halott levélre: a dér. Egy reggel arra ébredünk fel, hogy nem itt e földön ébredünk fel, hanem odafenn, a hol aztán nincs se reggel, se este, se nap, se esztendő, hanem örökkévalóság.

Mégis . . . mégis tervezünk, számítottunk . . .

Mégis . . . mégis, haragot tartunk; gyermek nem megy be atyja anyja küszöbén, testvér a testvér küszöbén.

Mégis-mégis halogatjuk a dolgainkat és az Istenhez való megtérést!

Ember! Ember! ősz van . . . gondolkozál!

Egyedül Istené a dicsőség.

*Minden lépés, amit tészek,
Minden munka, amit végzek,
Minden öltés, melyet öltök,
Minden fillér, mit elköltök,
Hirdesse az Ur szerelmét,
Dicsőítse nagy kegyelmét!*

*A teher mind, amit hordok,
Minden szó, melyet kimondok,
A munkában töltött óra,
S az is, mely hi nyugovóra,
Hirdesse az Ur szerelmét,
Dicsőítse szent kegyelmét!*

*Keblem minden szívverése,
Lelkem minden szenvedése,
Az öröm, mit nyújt az élet,
És a seb is, amely éget,
Hirdesse az Ur szerelmét,
Dicsőítse nagy kegyelmét!*

*Építse bár ezek lelkét
Munkám, melyre Isten elhitt,
Vagy áldást kis körre hintsen,
S rá csak néhány szem tekintsen,
Hirdesse az Ur szerelmét,
Dicsőítse nagy kegyelmét!*

*Majd ha szívem végsőt dobban,
Tört szemem fénye kilobban,
S rám borul a csendes álmom,
Ne hirdessen mást halálom:
Csak az Urnak szent szerelmét,
Dicsőségét, nagy kegyelmét!*

Jöjjetek én hozzám mindnyájan . . .

Skóciának egyik félreeső vidékén, hegyektől elzárt mély völgyben lakott egy szegény özvegy asszony az ő egyetlen leányával.

A leány azonban nem sokáig maradt az anyjával. Unalmassá vált előtte az otthon csöndessége, vonzotta a távol nagy város lármás életmódja. Addig-addig sóhaj-

tozott magában az ismeretlen örömök után, míg egy napon elhagyta a kedves, szelid otthont és elment oda, a hová vágyai vonzották. Ment, ment sebesen, csak hogy édesanyja a szökését észre ne vegye. A távol nagy város láthatásától izgatva meg sem gondolta, mihez fog ott ő tapasztalatlan, fiatal falusi leány létére. Csak mikor már bent volt az emberek tolongó sokaságában, a sok ismeretlen járó-keelő között, akik részvétlen arccal mentek el mellette, akkor döbönt meg: Istenem, mit tettem! Csakhamar azonban feltűnt a leány szépsége, fiatalsága, együgyü, tudatlan arca, szokatlan félénk magaviselete és akadtak rossz lelkű emberek, akik mindezeket a tulajdonságokat iparkodtak a maguk javára kiaknázni. Egy társaságba került a városi társadalom legnyomorultabb osztályával, akik a mások erkölcsi romlásából élőködnek, mint a hogyan ellepi a fagyöngy az élőfát s addig-addig szívja ki belőle az életerőt, míg a fa lombját hullatja és elszárad.

Attól a naptól fogva, hogy a leány ilyen pártfogás alá került, minden nappal mélyebben sülyedt a bűnbe, a gyalázatba.

A szegény özvegyasszony, akit mély bánatba ejtett a leánya eltűnése, mindent tüvé tett, hogy az elveszettet újra megtalálja, de mikor végre megtudta, hogy hol, milyen körülmények között él, még jobban busult, mint valaha.

Egy percet sem késlekedett azonban, hanem amint hirt vett róla, rögtön elindult érte és vele találkozáskor olyan szívzaggatóan zokogott és esdekelt előtte, hogy a leány kelletlenül bár, de elindult vele haza.

Igen, a leány, a kit bűnös környezete annyira elaljasított már, hogy szeretni

kezdte a romlottságot, nem vágyott vissza a romlatlan légkörű tiszta kis otthonba és kelletlenül ment haza édes anyjával.

Nem is sokáig bírta az anyja iránti szeretet és tisztelet engedelmességre kényszeríteni. Örült vágyat érzett magában visszamenni a bűnös gyönyörök és élvezetek világába és nem gondolta meg a szerencsétlen, hogy a sátán hatalma ez felette, aki nem egyhamar engedi a már egyszer elrabolt lelket magától újra visszacsalni. Szembeszáll, dacol még az édesanyjai végzetlen szeretettel is. Igen! Maga a sátán gonoszsága és elvetemültsége támadt fel a szerencsétlen leányban, mikor kiszakítva magát az édes anyai ölelő karok közül, visszament az elhagyott büntanyára.

De milyen csodálatos az anyai szív. Még ez az elvetemültség, ez a konokság, ez a dac sem tudta azt a róla szakadt édes gyermekétől elidegeníteni. A fájdalomtól mélyen lesujtva tért ugyan vissza most már a szomorú és néma egyedülvalóságba, de azért gyermeke visszatérését illetőleg még nem adta fel a reményt és átlépve csendes hajléka küszöbét forró könnyektől áztatott arccal buzgón imádkozni kezdett ahhoz, a ki az árvák atyja és az özvegyek gyámolítója.

És hogy az özvegyek és árvák gondviselőjéhez mennyire nem hiában fordulnak ezek segítségért, megmutatták a következő napok.

Egy álmatlan éjszakán, a tüzhely fellobogó lángjába merülten úgy tetszett a szegény özvegynek, mintha kis házikója előtt lépteket hallana. Félénk, tétovázó léptek voltak; mintha azt, a ki közeledett mindjobban kezdte volna a bátorsága elhagyni. A mindent megfajító édesanyai szív

Ha a vidék segít vagy bármi uton elegendő pénzünk lesz a nyomdai, postai és kihordói költségekre, megint küldeni fogjuk minden házhoz a „Szeretet“-et. Óh mert hiszen ez volna az igazi célunk!

örömteljesen dobbant meg, szokatlan gyorsasággal lépett a szegény eltörődött öreg asszony az ajtóhoz és ime, annak küszöbén ott látta leborulva megtévedt leányát, a ki keserű könnyeket hullatott az ő elébe tárt reszkető kezeire.

Fenséges jelenet volt egyfelől a bünei förtelmét végre felismerő és most bünbánatában megtörten, keservesen zokogó vétkes gyermek — másfelől a szeretetteljes anyai sziv, mely oly mélyen megbántva is, zokogó gyermeke mellett csak annak fájdalmát érezte és mindent megbocsátva ölelte azt magához fel.

Sokáig nem tudott a nagy lelki felindulástól magához jönni a szegény leány, végre a szeretetteljes anyai keblen lecsillapodván, csodálkozva kérdezte: »De hogyan lehet az édes anyám, hogy ime én éjfélnél is nyitva találtam házad ajtaját?«
»Az ajtó — felelé az anya szeretettől sugárzó szemeit csöndesen leányára emelvén — nyitva van azóta mindig, mióta te házamat elhagytad nappal ép úgy, mint éjszaka. Én tudtam, hogy te vissza fogsz hozzám térni és féltem attól, hogyha ajtómat bezárva találnád, talán mindörökre elmaradnál.«

Mit bizonyít ez a kis történet? Hogy nincsen olyan sérelem, a mit az anyai sziv meg ne tudna tulajdon kedves gyermekének bocsátani. De nemcsak ezt bizonyítja egyedül, szinte önkénytelenül is ki kell ebből a kis történetből éreznünk, hogy ott fenn, magasan felettünk, egy minden édes anyai szivnél megbocsátóbb sziv van, mely a maga türelmes, végtelen szeretetében minden bűnös előtt örökre nyitva áll.

(Német eredetiből szabadon átdolgozta)

Harsányi Pálné.

Halottaink emlékezete.

I.

özv. Krécsi Ferencné emlékezete.

Nem látjuk többé, ki mindennap ott volt az Isten házában, ki jól tudta: Uram, jobb nékem egy nap a te pitvarodban, mintsem ezer nap egyébütt. Nemcsak ott a templomban tisztelte pedig az Urat, hanem egész életével: sokakkal tett jót, nem mehetett hozzá kéressel úgy senki, hogy meg ne hallgatta volna. Nem volt nagy vagyona, de gazdag volt a szive. Temérdekét szenvedett: egyik hitvestársa hamar elhalt, a másikat elmebajában ápolta sokáig, az is itt hagyta e földön, özvegy volt réges-régen; lelke örömét, leányát is felnőtt korban temette el. Csak türt, csak imádkozott, leborult mindennap az Ur előtt; most már a mennyei templomban van... Óh beh szép temetése volt, mindenkinek szivében igaz fájdalom, nem tettett ke-sergés. Ő pedig fenn van, hol az ő tettei dicsérik őt meg a kapukban!

Áldott legyen emlékezete!

II.

A derék Erneszt Józsefet is eltemet-tük, gyászszászlok lobogtak busan koporsója fölött, iparos társainak zengő zsolozsmája kísérte el utolsó utjára. Künn a sir-nál Tóth Péter atyánkfia bucsuztatta el megindító szép egyszerű beszéddel, aztán dübörgöttek a hantok... s Erneszt Józsefnek már van csak emlékezete! — De az becses kincse a szomorú családnak. Mert sokan meghalnak a koporsóval, azok t. i. a kiket elfelejtenek, de élnek azok, akiket hálás emlékezettel emlegetnek. — Őt emlegeti gyászoló családja; mostoha gyermekei áldják még a lába nyomát is. — Az egyház egy tanácsosát vesztette benne s iparos társai 26 éven át (Egy negyed századnál több idő ez!) buzgón munkálkodó, önzetlenül fáradó elnöküket

A körben, melyben forgalódott, — világított, rendet tartott . . . Odafenn is fénylik bizonynyal mint a nap s ki itt lenni hív volt, még többre bizatik odafenn

III.

Szél, ki repülsz a föld felett s átal szállsz a nagy oceán-tengeren, vigy hirt a távolba, ezer mértföldön át, hogy meghalt az öreg Ábri István; vigy hirt a fiának nagy Amerikába. — Mondd meg neki, meg a családjának, hitvesnek, gyermekeknek — a kis unokáknak, hogy az öreg Ábri utánok akart menni, de csak azért, hogy őket még egyszer meglássa, a szívére zárja, a könnyeivel őket elárassza s aztán haza, vissza, hogy itt érje az utolsó óra s itt legyen kiterítve deszka koporsóba.

Nem tehette meg, nem tehette meg.

Nem láthatta még egyszer azokat, kiket ezerszer elsiratott. Tán utolsó percében is felhördült: Fiam . . . István fiam! kicsi unokáim! . . . felemelte reszketve két karját, aztán . . . eltemették szép tiszteséggel. Csendesen alszik; édesen, boldogan alszik az itthoni földben.

Hát ti édes atyámfiai, hogy vagytok ott Amerikában? Gyémánt-e az országút pora s a folyó viz fővény helyett csakugyan aranyt sodor, ezüst csigák vannak-e a vizekben s zöld bársony-e a hinár odaát? Lehet, hogy több a filléreték egy pár koronányival, de mi meg . . . itthon vagyunk.

Az öreg Ábri István azt az izenetet küldi minden idegenbe szakadt szegény magyaroknak, hogy idehaza még a halál is édesebb, mint odakünn az élet.

Különben találkoztok véle a sirontul — meg ha tán hazajöttök, megkérdezhetitek az öreg temetőn napnyugatra hajló fejfájától, hogy csakugyan ezt izente-e.

Részlet egy predikációból.

Egyszer egy országban meghalt a király s az ország bölcsei azt határozták el, hogy az nyeri el a koronát, ki másnap reggel a sik pusztáról a nap fényét először pillantja meg. Hát bizony senkisémm aludt akkor éjszakán az egész országban. Gyermekek, öregek, még a betegek is mind talpra állottak s még a göncöl szekere fenn ragyogott a mennyboltozatán, mikor künn volt a pusztán boldog-boldogtalan, lesve-várva, mikor bukkan már fel a nap kelet felől. Hejh, ha ilyen parancsolatot adnának ki ma is, még a béna, csonka-bonka is kimenne akár a Kecskés pusztára.

Mindenki nézett mereven, lábujhegyre emelkedve napkelet felé: pirkad-e már, érkezik-e a hajnal? Csak egy ember volt, egyetlenegy, ki nem keletre, hanem nyugot felé nézett. Ki is kacagták érte, mert hisz' ugy szokták az emberek, hogy ha van egy köztük, ki másfelé néz, másként jár az esze, másként mozdul a szive, — azt mondják rá: bolond!

S mi történt? Lélekzetét visszafojtva várta a roppant néptömeg a nap első sugarait, — a szívök hangosan vert, hallani lehetett; mindenki várt, remélt, lihegve . . . s egyszerre a mélységes csöndben egy diadalkiáltás hañzik fel: »Én vagyok a király!«

Nini, a napnyugatra néző ember! Igen bizony, mert ő látta meg a nap első fényét a nyugot felé huzódó nagy magas hegyek ormán.

Mi ebből a tanulság? Az, hogy ma is rossz irányban néz, rossz helyről vár, remél az ember, nem arra néz s nem onnan vár, ahová és a honnan kellene. A földről vár, pedig az Égtől kellene. A Krisztus a világ világossága, az élet napja s ki őt meglátja, annak királyi kincse lészen

itt a földön is és koronája odafenn! Nézzünk a napra, a Krisztusra s ha meglátjuk őt, mienk lesz az Élet koronája!

A hideg templom.

Bizony hideg a mi templomunk is, meg a karcagi is. Sokan ki is mondják a sentenciát: most már ősszel-télen nem mehetünk a templomba, megfázik az ember. Hát bizony jó volna azt fűteni; de nincs mivel, nincs rávaló. Így aztán mint Arany János, az Istentől áldott lelkű nagy költő kitalálta: ha nincs miből »fázni«, hát muszáj fázni.

Ugy tudom, karcagi ember volt, aki meg, mikor tanakodtak rajta az atyafiak, hogy mivel kellene fűteni a templomot, azt mondta rá, hogy: hittel! Igazsága volt!

Október 31-ike a reformáció évfordulási napja, ünnepe.

391 esztendeje az idén, hogy Lulher Márton felszegezte a wittenbergi templom ajtajára azt az irást, melyre rájegyezte igazságait. Kalapács-ütései elhallatszottak a széles világra, még most is hangzanak. Hejh, beh-bátran, beh hatalmas erővel verte azokat a szegeket, csodálom, hogy testét szegekkel át nem verték, ezer darabokra szét nem tépték azokért a szegekért.

Ma már, kedves olvasók! nem olyan időket élünk, hogy egymást a hit- és meggyőződés különbségeért darabokra vágjuk, kerékbe törjük, máglyára állítsuk. Aki ezt teszi, szaladjon vissza vagy 3—400 esztendővel a mult idők vallási türelmetlenséggel teljes világába. Ma én szerintem

csak ez lehet a jelszó: A más hitét, meggyőződését ember! ne bántsd, de a magadét meg ne hagyd

Mi, református testvéreim! erősítsük szivünkben a hitünkhöz való ragaszkodást; úgy mondják okosok, hogy fekete felhők vannak a láthatár alján, villám rebeg, megpróbáltatások várnak reánk. Szégyelném, ha csakugyan igaz volna rólunk, a mit a nagy református pap, Révész Imre mondott: A kálvinista ember csak akkor szól, mint a dob, ha ütik. Szóljunk, tegyünk, mozduljunk meg addig is, míg nem ütnek, míg nem jön a fergeteges zimankó.

Gondolkozzunk ezekről a dolgokról október 31-én, meg mindenkor is. El ne herdáljuk a kincset, a megtisztított vallást, melyet atyáink hagytak reánk, mert — bizony mondom — azok a porladók még a sírból is számadásra vonnak bennünket.

Urvacsoraosztás.

November elsejére esik a szüreti comunió ideje. Mennyivel szebb az élet Fedelmének asztalánál megállani, mint a temetőt, a halottak országát járni. Mégis, azt hiszem, a halál helyét többen járnak, mint az Élet helyét, ilyenkor. No de egyért jó lesz a temetőbe is kinézni. Bocsánatát kérni egy-egy halk sokajtságban azoknak, kiket életükben megbántottunk, megszomorítottunk, kiknek a halálát siettettük, tán őket a sírba mi kergettük; bocsánatukat kérni azoknak a föld alatt pihenőknek, kiket elfeledtünk, máskor nem is emlegetjük őket, csak ilyenkor november elején embereljük meg őket, tán csak hogy a világ lássa, egy-egy koszorúval.

Akik pedig az Élet helyére az Ur Jézus Krisztus asztalához jönnek, azokat megtanítom a legszebb urasztali imádságra s ez az: »Mi Atyánk, bocsásd meg a mi vétkeinket, mint mi is megbocsátunk azoknak, akik mi ellennünk vétkeztek!«